

somhed m.v. (§ 14) og optagelse af radio- og fjernsynsudsendelser til brug for syns- og hørehandicappede (§ 17, stk. 3). Bestemmelserne om mægling har endnu ikke været bragt i anvendelse. Der blev ved loven i 1995 ikke taget stilling til spørgsmålet om dækning af omkostninger ved forligsmandens virksomhed, idet det var forudsat, at omkostningerne, på samme måde som tilfældet har været for Ophavsretslicensnævnet, dækkes af statskassen. I Sverige findes en ordning, hvorefter de parter, der begærer mægling, selv må afholde omkostningerne.

Forslaget til § 52, stk. 7, indebærer, at kulturministeren får en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om dækning af omkostningerne ved forligsmandens virksomhed.

Advokatrådet, Forenede Danske Antenneanlæg og Samrådet for Ophavsret har ikke kunnet tilslutte sig forslaget. Det anføres blandt andet, at en bestemmelse om omkostningsdækning vil modvirke de samfundsmæssige og andre hensyn, der ligger bag etableringen af mæglingsinstituttet. Det påpeges endvidere, at det vil være urimeligt at pålægge den begærende part at betale mæglingsomkostningerne, idet reglen altid vil indebære, at omkostningerne skal afholdes af brugerne, som er den svage part.

Kulturministeriet har forståelse for de under høringen fremsatte synspunkter, men ministeriet må fortsat være af den opfattelse, at der bør gives mulighed for, at kulturministeren kan fastsætte nærmere regler af den nævnte karakter. Det forudsættes, at udnyttelsen af bemyndigelsen sker efter forhandlinger med de berørte parter.

Til nr. 19

Forslaget til § 58 a samt den foreslåede overskrift til bestemmelsen er nyt. Efter forslaget skal ophavsmanden have ret til et rimeligt vederlag, hvis han til en producent af billed- eller lydoptagelser har overdraget sin ret til gennem udlejning at gøre et værk tilgængeligt for almenheden. Vederlagskravet skal være uoverdrageligt. Forslaget fremsættes til opfyldelse af art. 4 i udlejnings- og udlånsdirektivet, hvorefter et uoverdrageligt vederlagskrav af den nævnte art skal være gennemført senest den 1. juli 1997.

Efter ophavsretslovens § 2 har ophavsmanden eneret til at gøre sit værk tilgængeligt for almenheden, herunder ved udlejning. Efter lovens § 53 kan ophavsmanden overdrage sine rettigheder helt eller delvis. Forslaget til nr. 19 indebærer, at ophavsmanden bevarer en ret til vederlag, uanset at han har overdraget udlejningsretten til en producent. Bestemmelsen finder anvendelse på både fuldstændige og partielle overdragelser og gælder også i tilfælde,

der falder ind under den særlige formodningsregel for filmaftaler i ophavsretslovens § 58.

Overdragelse af retten til udlejning skal være sket til en producent af billed- eller lydoptagelser. Overdragelse til andre end producenter, fx til et forvaltningsselskab, udløser ikke noget vederlagskrav.

Vederlagskravet aktualiseres ved udlejning af billed- eller lydoptagelser. Der skal således være tale om udlejning af videogrammer, cd-plader, kasettebånd eller andre anordninger, hvorpå lyd eller billeder er fikseret. Bestemmelsen omfatter alle beskyttede værker, som indgår i de optagelser, der udlejes. Udlejning af værker, hvis konkrete fremtræden ikke har karakter af en billed- eller lydoptagelse, som fx bøger, er ikke omfattet af bestemmelsen. Det er en betingelse, at de værker, der indgår i optagelserne, nyder beskyttelse efter lovens § 1.

Udlejning skal ske til almenheden, hvilket i praksis navnlig dækker udlejning fra detailbutikker og lignende. Det forudsættes i udlejnings- og udlånsdirektivet, at udlejning af billed- og lydoptagelser i forbindelse med biografvisning, udsendelse i radio og fjernsyn, forevisning på stedet og forevisning i udstillingsøjemed ikke udløser noget vederlagskrav.

Er de nævnte betingelser opfyldt, har ophavsmanden ret til et rimeligt vederlag. Afgørelsen af, hvad der kan betegnes som et rimeligt vederlag, skal træffes ud fra en konkret vurdering af samtlige omstændigheder inden for de pågældende udnyttelsesområder samt ud fra en bedømmelse af, i hvilket omfang ophavsmanden konkret har bidraget til billed- eller lydoptagelsen. Såfremt der ikke kan opnås enighed om vederlagets størrelse, kan spørgsmålet indbringes for domstolene, der træffer den endelige afgørelse.

Honorering af vederlagskravet kan ske ved en rund sum i forbindelse med aftalens indgåelse eller ved en fast procentdel (royalty) af indtægterne ved udlejningen, som udbetales senere. Vederlagskravet skal til enhver tid fastsættes i forhold til indtægterne ved udlejningen, hvilket indebærer, at ophavsmanden har krav på efterbetaling, såfremt et engagementsbeløb erlagt ved aftalens indgåelse ikke længere dækker den faktiske udnyttelse af værket.

Vederlagskravet påhviler efter forslaget til § 58 a producenten af billed- eller lydoptagelsen, og ophavsmanden skal således rette sit krav mod producenten, som må søge beløbet dækket i det vederlag, han kræver for distribution af billed- eller lydoptagelsen.

Under høringen har forslaget om, at vederlagskravet skal rettes mod producenten, fået støtte fra Danmarks Radio, Foreningen af Danske Spillefilmproducenter, Foreningen af Danske Videogramdistribu-